

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XIII. Quòd non solùm justus, sed etiam peccator ex fide vivat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

in qua iustus omni ætati & statui suo convenientem cibum utiliter, & suaviter manducare possit, & quia plurima circa explicationem illius loci *Iustus in fide sua vivet*, in prologo annotavimus, quæ ibi videri facile poterunt, ideo superfedebimus ab ampliori huius loci expositione.

CAPVT XIII.

Quòd non solum iustus, sed etiam peccator ex fide vivat.

Cum absque ulla controversia in confesso sit, vitam animæ spirituales esse gratiam, certum quoque esse debet, quidquid ad illam fovendam & consequendam conducit, dici quoque debere principium & fomentum vitæ spiritualis; hoc igitur capitulo probare intendimus, peccatorem ordinariè ex morte peccati ad vitam reduci gratiæ, vi, efficaciam, ac virtute fidei, omnesque ad justificationem dispositiones fidei vivacitate foveti, donec igne charitatis succendantur.

Non enim docere volumus, quod falsò sibi imaginantur hæretici, fide solâ hominem justificari; verùm, quia prolaxas hinc non prosequimur disputationes, eos depravatis suis affectibus potius, quam veritate S. Scripturæ motas apud alios confutatos, pertranfivimus, solumque brevi, & pio Tractatu Christianum Lectorem instruere volumus, qualiter à peccatis, in quæ fortè lapsus fuerit, resurgere, & ad justificationis gratiam se disponere fidei, quæ remanet, ex suscitatione valeat.

Primò itaque pro certo statuimus, veritatem istam in sacro Concilio Tridentino determinatam, solam fidem ad justificationem non sufficere, sed alias requiri dispositiones, quas ibidem recenlet, timorem DEI, spem misericordiam, affectum amoris, propositum suscipiendi Sacramenta, vitæque per veram mandatorum DEI observationem in melius commutandæ.

Istorum tamen omnium primum & radicale fundamentum est fides, ut docet sanctus Augustinus libro de prædeterminatione Sanctorum, capite 7. *Quia ipsa prima datur, ut impetrentur cætera.* Et S. Prosper: *Fides enim, inquit, quæ est iustitiæ fundamentum, quam nulla bona opera præcedunt, & ex qua omnia procedunt, ipsa nos à peccatis omnibus purgat, mentes nostras illuminat, DEO conciliat, cunctis participibus natura nostra consociat, spem nobis futura remunerationis inspirat, auget in nobis virtutes sanctas, ac nos in earum possessione confirmat.* Atque insuper reliquas ad justificationem dispositiones debite ordinat, in praxim reducit, & modum iis fructuosè utendi docet; nam fides est velut lucerna, quam mulier evangelica, id est, anima nostra, ad disquirendam drachmam gratiæ perditam accendit, quæ non seipsam solum illustrat, sed & omnes, quæ circumquaque oboriuntur tenebras, sua luce dispellit, cæteraque consequendæ justificationis media manifestans, viam clarat, ac facilem æternæ salutis præbet.

Modus justificationis peccatorum per vivam fidem praxim. §. 1.

AD majorem horum intelligentiam, modum ipsum justificationis peccatorum, per

fidei vivæ praxim attingamus. Sæpissimè ergo homini in profundissima vitiorum voragine demerso, subito irradiat à DEO Lux quædam, id est, exsuscitatur fidei scintilla sub peccatorum cæno emortua, & exoritur intellectui supernaturalis cognitio, qua quasi ex gravi somno excitatus, quasdam fidei veritates vivaciter cognoscit, ut abominabilem peccati foeditatem, vanitatem rerum mundanarum, præsentissimum, in quo degit, periculum: quibus adjungitur viva exactissima DEI Justitiæ representatio, & ab alia parte sese offert verè poenitenti amplissimus divinæ misericordiam sinus.

Atque hæc lux lapis fundamentalis est, quæ ædificatore DEO supercrefcit ædificium spiritus, usque ad perfectum structuræ cælestis tabernaculum. Hinc soluta à vinculis diaboli naris, semper cum luce hac procedens, tandem ad patriam securitatis, & portum gratiæ feliciter appellit.

Hic primus fons, fides est, unde cætera profuunt, prima planta, quam DEUS in anima plantat, ex qua reliqua germinant.

Primum, quod ab informis mundi creatione fecit DEUS, primumque quod dixit, erat: *Fiat lux, & facta est lux*; ita quoque anima per peccatum deformata, tenebrisque abyssum peccatorum circumambientibus, primum dicitur: *Fiat lux*; sive accendatur emortua fidei candela, & statim fit lux; & accensa candela dispelluntur tenebræ, apparent fertidissima erimonia cloaca, coruscant flammans divina ultionis gladius, deteguntur præcipitia, & coangustata extremis anxietatibus anima, elata lucerna ad serenitatem aspirat bonitatis divinæ, ad quam quia affectibus timoris, amoris, spei, contritionis, &c. per eandem fidei lucem sibi demonstrari cœnit viam, incipit toto corde detestari peccati foeditatem, & gravitatem, & divinam justitiam, peccatorum simul æternarum horribiles cruciatu perimere, quibus dignam se esse cognoscit; tum per auxilium divinæ misericordiam gratiam, aliæque vitæ æternæ bona fiducialiter sperare: Ac denique discussa diligenter conscientia, veram de peccatis suis contritionem, quam ad justificationem efficacissimam esse cognoscit, firmamque satisfaciendi, & de cætero non peccandi propositum concepit, universa sua crimina clavibus Ecclesiæ sibi fide revelatis subjicit, & Sacramento reconciliationis emundata gratiæ splendore, in novam transformatur creaturam.

Ecce, qualiter omnium horum actuum directrix & magistra est fides etiam peccatoris, quæ licet initio sine charitate informis sit, ac per consequens etiam mortua dici possit, secundum tamen sanctum Jacobum, qui fidem mortuam eam vocat, quæ sine operibus est, viva & vivificans appellari debet, cum ex ea nascantur opera, quæ sunt semina vitæ æternæ, & fit principium unde incipit justificatio.

Cur in Scriptura sacra justificatio fidei attribuitur? §. 2.

Colligi ex prædictis potest, cur in Scriptura sacra justificationem fidei attributam legimus, non quod sola ad eam sufficiat, sed quia, ut inquit Conc. Trid. *Fides est humana salutis initium, fundamentum, & radix omnis justitiæ, sine qua impossibile est placere Deo, &c.* ac præterea, quia reliquarum dispositionum praxim, plurimum à fidei luce & magisterio dependet.

Non

Non minus notata dignum est, sacram Scripturam variis ac diversis operibus, gratiam Justificationis solere attribuere: hinc de elemosyna legimus: *ignem ardentem extinguit aqua, & elemosyna reficit peccatum.* De timore Domini: *Timor Domini fons vita.* Et alibi: *Timor Domini expulit peccatum.* De spe: *Qui verò sperat in Domino, sanabitur;* ut intelligamus, singula quidem plurimum juvare, sed nequaquam sine aliorum confortio, & promerendam justificationis gratiam sufficere.

Denique, si diligenter, quæ de Fide in Scriptura sacra dicuntur, expendimus, reperiemus eam, tanquam virtutem universalem cæterarum virtutum aëribus insigniri, ut amplè patet in *Epistola ad Hebræos*, ubi Apostolus admirabilia opera Sanctorum Fide perpetrata enumerans, aliarum virtutum exercitia fidei attribuit: unde, quot, inquit, qui *per filium vicerunt regna*, fortitudini proprium est, *operati sunt iustitiam, adepti sunt re-promissiones*, iustitiam & spei: præterea sacrificium Abel, obedientiam Abraham, cæterosque virtutum ibi recensitarum actus, fidei, tanquam universali, cæterisque imperanti attribuit: Atque hoc etiam sensu fidem justificare dicimus, quia ad eam reliquarum virtutum actus referri intelliguntur.

CAPVT XIV.

De mundi fallacijs, & qualiter eas fides cor expurgando detegat ac dissipet.

Sanctus Petrus in Actibus Apostolorum, patris verbis, præclaros fidei effectus complectens, *Fide* (inquit) *purificans corda eorum*, egregiam aperiens fidei prerogativam: quantum enim bonum sit cordis puritas, ex verbis Domini Salvatoris aperè liquet, quibus eam inter præcipuas enumerans beatitudines, ait: *Beati mundo corde, quoniam ipsi DEVM videbunt*: ipsa enim animam capacem reddit, ad summæ Divinitatis contemplationem sublimem, ac altissimam, quæ in hoc exilio peregrinantibus permissi solet. Cordis porò mundiciem operatur fides, errorum & affectuum, qui animam commaculant, evacuatione, idque tribus præsertim modis.

Primò: Purificat fides cor nostrum ab ignorantia & ruditate, ut depuratus intellectus, facilius possit ad rerum divinarum cognitionem asurgere: nam quemadmodum latius supra est explicatum, sicut DEUS infinitè excedit omnem naturam creatam, ita quoque Dei cognitio omnem naturalem intelligendi capacitatem infinitè transcendit, & idcirco impura meritò censetur acies humanæ rationis, non ob errorum corruptionem solum, sed insuper ob naturalem ad res divinas ineptiam, & terrenæ domus suæ stricteffimam unionem, ut ad rerum divinarum splendorem amplius caliget, quam oculus nocturnæ ad Solem.

Naturale præterea est homini, nisi viderit, non credere, sed in omnibus fluctuare & dubitare, à qua etiam inconstantia, & mobilitate mirabiliter expurgat lucis supernaturalis fidei sublimitas, & certitudo, quæ intellectum à rebus his terrenis, & infamis subulizatum, elevat, & tanta

Thom. à Iesu Oper. Tom. 2.

firmitate confortat, ut certius & constantius incomprehensibilibus mysterijs credat, quam si aut cernerentur oculis, aut scientifica demonstratione cognoscerentur, quod invicta Martyrum innumerabilium constantia abundè attestatur.

Secundò per virtutem fidei emundatur cor à fermento errorum circa Deum, & res divinas. Hinc per eam exulat idololatria, & indies, ut noctis tenebræ ad exortum Solis, expelluntur ac intereunt hæreses: verum hæc ad speculativam intellectus expurgationem solummodò pertinent, sed fides practica ulterius procedit, & ab iis erroribus potentias emundat, quæ sunt inordinatarum affectionum, & passionum seminaria, & fontes macularum animæ, quas dum eluit, sentinam quoque affectuum expurgat.

Propter peccati cæcitate omnes quasi in-nascimur, & involvimur spinis & tribulis errorum & falsitatum; unde ad tantam pervenimus miseriæ, ut etiam ii, qui religione Christiani censentur, eadem, quæ gentiles idololatræ, circa res agendas iudicii inordinatione, & passionum affectione obtrebentur. An aliquando inter Romanos tantò inter Christianos? aut minus, à quibusdam ex ovili Christi, toto corde quærentur divitiæ, & voluptates, quam olim ab Epicuri de grege porcis? quid dicemus? aut unde tantum populo Christiano malum? somno profundissimo sepulti sunt, passionum suarum phrænesi dementati sunt, sub Dæmonis tyrannide fascinati sunt: quas tres rationes, admirabilium deceptionum mundi deinceps hoc capite latius prosequemur; unde sit

§. I.

Cur ita in rerum iudicio homines decipiuntur?

PRIMA CAUSA.

PRIMA tam miserabilis Christianorum deceptionis causa est, profunda dormitancia & vitiorum lethargus.

Docet quotidiana experientia, homines inter dormiendum somniantes decipi: nam ut S. Augustinus tradit *l. 12. super Genesim, cap. 12. Vera corpora esse arbitrantur, quorum similitudines in somnis videntur*; & S. Thomas probat, per ligamentum sensus, ligari iudicium intellectus: sic somniantes terribiliter quidem, sed vanè, ad solam rei imaginem exhorrescunt; sic avarus thesaurum in somnis invento sibi congratulatur, & nihil aliud possidet, quam proptiæ imaginationis figmenta invicem sibi succedentia, quæ vana spe illudunt gaudentem; nam cum prædominetur imaginatio, iudicio rationis sopito, necessarium est omnia confundi, & delirare, quemadmodum in amentibus manifestum est.

Imaginatio enim tunc suum necessariò exercet officium, id est, figuras varias, & multiplices chimæras adeò ad vivum, ac si realiter adessent, repræsentat: & hoc fortasse intelligi voluit Aristoteles, dum dixit, imaginatio facit casum, quæ si non corrigantur à potentia aliqua superiori, manet homo illusus, & suismet apprehensionibus deceptus.

Quoniam porò pacto somnians à vanis suis illusionibus excitabitur? illucescat necesse est lux

B 2 ratio.

IESU

spirit.